

Història i Nacionalisme

written by Fèlix Rabassa i Martí | 2 de febrer de 2020

En el pròleg a la primera edició, publicada originalment el 1899, de la *Història de Catalunya* de Norbert Font i Sagué, l'il·lustre sacerdot i escriptor va dir el següent:

“Si volguéssim esbrinar els factors més importants que han intervingut en la reivindicació de la nacionalitat catalana, els mitjans que més han contribuït que el catalanisme, o millor, el nacionalisme català arribés a l'estat actual, sens dubte trobaríem que, més que els desencerts i vexacions del centralisme, han estat els estudis històrics. Aquests són els fonaments sobre els quals descansen els carreus del nostre programa, que els altres factors no han fet sinó solidificar, formant un tot harmònic i indestructible que en va procura d'abatre la ponentada.

Però els estudis històrics, en servir de base al renaixement polític de Catalunya, han fet també la propaganda més activa augmentant el nombre dels campions nacionalistes, car és ben sabut que la història pàtria és un dels medis indicats i pràctics per ajudar al desvetllament d'un poble. Amb ella s'aprèn de conèixer i estimar la pàtria, tenint present que ningú no estima el que no coneix.”

És evident, tal com constata Font i Sagué en aquest pròleg, que el coneixement de la nostra Història Nacional va ser un dels pilars de la Renaixença cultural i política de Catalunya a finals del segle XIX i durant el primer terç del segle XX. El mateix Font i Sagué fou un dels esperits inquiets que dins el nacionalisme català maldaren per la divulgació de la nostra història, geografia i costums. En un món cada cop més urbà i industrial tota una corrua de folkloristes i lingüistes recorrien els camins i viaranyes de la nostra terra amb l'objectiu de salvar i recollir les tradicions i costums més arrelats i de servir i donar a conèixer els antics mots dels

nostres avantpassats. En aquells anys es publicaren dotzenes i dotzenes de llibres i opuscles de tota mena sobre la història, la llengua, la geografia i les tradicions catalanes, que eren llegits amb avidesa per fabricants i botiguers, per menestrals i obrers, per pagesos i pescadors. Els grans fets del nostre passat, la nostra literatura, la nostra geografia, arribaven en la nostra llengua a catalans de tota edat i condició a través d'ateneus, casinos i biblioteques, i entitats com l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana vetllaven perquè l'estudi de la nostra història, arribés a un gran nombre d'escoles del país. L'associacionisme nacionalista, cultural i polític, contribuïa al coneixement del passat de la nostra nació, per exemple, amb articles d'història de Catalunya en les diverses publicacions periòdiques catalanistes que hi havia escampades per tota la nostra terra.

D'aquesta manera, i sense el suport de les institucions de l'estat, es va anar bastint una consciència nacional catalana que enllaçava amb el sentiment de pertinença a l'estat català medieval i modern que havia existit fins al 1714. Per primer cop en més de cent cinquanta anys la catalanitat dels habitants de Catalunya cristal·litzà en un sentiment força generalitzat de pertinença a una terra que se sentia nació. Tot plegat acabà desembocant, com no podia ser d'una altra manera, en la gestació i el desenvolupament d'un moviment polític que tenia com a objectiu la recuperació de la condició d'estat per a Catalunya, el nacionalisme català.

Aquesta situació no era exclusiva de Catalunya en l'Europa de l'època. Irlandesos, bascos, txecs, serbis, lituans o flamencs també van engegar un procés de renaixença cultural i nacional anàleg al català. I en tots aquests casos, com en el català, el paper que jugà el coneixement de la història del país per part d'importants capes de la població, les quals s'adheriren entusiastament als moviments nacionalistes autòctons, fou cabdal.

I avui, tot just començada la tercera dècada del segle XXI,

els independentistes catalans hauríem de ser conscients de fins a quin punt hauríem d'afavorir el coneixement de la història de Catalunya entre tota la població catalana si volem que el nostre moviment triomfi.

En les dues darreres dècades el percentatge dels catalans que desitgen la independència del nostre país s'ha multiplicat per tres. Som el 50% de la població catalana, independentment dels nostres cognoms i dels nostres orígens. Tanmateix també hem de ser conscients de la relativa feblesa identitària dels fonaments d'aquest increment. Hem de ser conscients que molta gent s'ha fet independentista fonamentalment pels greuges econòmics que patim per part de l'Estat espanyol o bé pels constants insults que l'espanyolisme de dreta i d'esquerra profereix contra els catalans i contra Catalunya. Pocs joves saben gairebé res del 1714, o de Jaume I el Conqueridor, o de Ramon Berenguer IV, o dels remences, o de la història del nacionalisme i de l'independentisme catalans. Hem de ser conscients que el nostre coneixement de la història, i encara més el dels nostres joves, és escàs. I hem de ser conscients que el coneixement de la nostra història fa nacionalistes, fa independentistes i en solidifica la fermesa nacional. Hem d'entendre que el coneixement de la nostra història reforça la nostra identitat nacional.

L'esforç de moltes editorials per donar a conèixer la nostra història i el nostre patrimoni amb tot de publicacions que divulguen amb rigor el nostre passat com a nació és encomiable. Totes aquestes publicacions són molt importants i haurien de ser la base de la nostra renaixença com a nació, però cal que rebin molt més de suport per part del públic lector, dels catalans, dels independentistes. No ens hauria de recar desprendre'ns de 20 euros a canvi d'adquirir una obra sobre la nostra història, editada en la nostra llengua per una editorial d'aquí. Tanmateix, l'ajut de les administracions a aquestes editorials (i al conjunt de la cultura i la comunicació en llengua catalana) és molt limitat i precari.

Els partits polítics (suposadament) independentistes que ens governen no s'ho creuen. No creuen en el coneixement de la nostra història com a eina per a fer país, per a fer pàtria.

Cal que tots plegats siguem conscients de la importància del coneixement de la nostra història, però sobretot ens cal una nova generació de polítics que creguin en la nostra nació i, entre altres coses, que sàpiguen que l'estudi i la promoció, per part de les institucions públiques, de la història nacional és primordial per a l'extensió de la consciència nacional catalana entre tota la ciutadania d'aquest país.